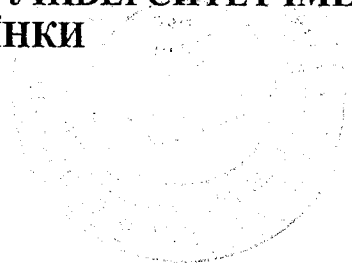

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЛЕСІ
УКРАЇНКИ

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО АСПІРАНТІВ
ТА СТУДЕНТІВ

**Правове життя:
сучасний стан та перспективи розвитку**

*Збірник тез наукових доповідей
III міжнародної конференції аспірантів, студентів та здобувачів*

(23-24 березня 2007 року)

*Відповідність оригіналу
Чернівецький секційар*

- 5) зменшення кількості захворювання ВІЛ-інфекцією;
- 6) створення бази для подальшого вирішення зловживання наркотиками.

Отже, як показало дослідження проблеми, правові заходи складають лише один з напрямків протидії вживанню та незаконному обігу наркотиків. Переїнявши позитивний досвід метадонової терапії, закріпивши його на законодавчому рівні ми зможемо взяти під контроль наркозалежних, запобігати вчиненню нових злочинів, розповсюдженню ВІЛ- інфекції та інших захворювань.

Література

1. Подолаємо наркоманію – збережемо генофонд // Урядовий кур'єр.-2004.-№181.-с.8.
2. Програма реалізації державної політики у сфері боротьби з незаконним обігом наркотичних речовин і прекурсорів на 2003-2010рр., затв. КМУ від 4.06.03.№877 // Офіційний вісник України. - 2003.-№4.-с.1133.
3. Сиволов Ю. П., Савченков В.А. // Вопросы наркологии. – 1999.-№4.-с.57-66.
4. Филибен У., Стерниери А., Е. де Якобс. Методическое руководство по профилактике и фармакологическому лечению героиновой зависимости. -Министерство здравоохранения Италии. -1995.
5. Dole V. P. // JAMA. - 1973. - V.226. -P. 780 -785.

*Л. В. Гусар,
аспірантка III року навчання
юридичного факультету
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича*

Проблемні питання перевищення меж необхідної оборони

Перевищення меж необхідної оборони, яке супроводжується хвилюванням особи, що обороняється, не повинно перешкоджати основній меті – відбити напад, захистити себе від посягання [4, 167-168]. Законодавець вважає, що умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони є менш небезпечним злочином, ніж умисне вбивство вчинене в стані сильного душевного хвилювання [3, 91-92]. І це на нашу думку є виправданим, оскільки існування стану необхідної оборони залежить від існування суспільно небезпечного посягання. Звідси слідує, що для вирішення питання про існування стану необхідної оборони і тим самим, для розмежування злочинів, які вчинені в стані сильного душевного хвилювання і при перевищенні меж необхідної оборони, являється встановлення початкового і кінцевого моменту посягання. Для стану необхідної оборони, особливо при відбитті нападів, які пов'язані із застосуванням насильства над особою, характерним являється така емоційна напруга при якій остання виникає дуже швидко, раптово. При наявності стану сильного душевного хвилювання визначним мотивом являється гнів, що викликає прагнення заподіяти шкоду тому, хто посягає. В результаті емоційної напруги та збудженості суб'єкт втрачає контроль над своїми діями [1, 229].

Людина в стані афекту інколи зовсім не розуміє що робить, не може керувати своїми діями і вчинками, не може „тримати себе в руках”, вона повністю захоплена емоційними переживаннями і в той же час слабо усвідомлює їх характер і значення. І хоча особа, яка захищається являється осудною, стан сильного душевного хвилювання в значній мірі послаблює її самоконтроль над своїми вчинками. Тому вимагати, за твердженням Г.Колмакової, від особи, яка знаходиться в стані афекту при відображенні раптового нападу, співрозмірних засобів захисту, а тим більше таких наслідків, які б не заподіяли смерть особи, яка вчиняє напад, протирічить не тільки психологічній природі людини, але й здоровому глузду [2, 17]. Фізіологічний афект, який являється одним з компонентів сильного душевного хвилювання, буває різним по змісту: страх, гнів, ненависть, жах, відчай [1, 229].

Страх, відчай, ненависть та інші види афекту погіршують правильне розуміння ситуації, яка склалася, можуть створити хибне уявлення про наміри присутніх, про число тих, хто нападає, про характер дій того, хто нападає, і в кінці кінців, стати обставиною, яка виключає винність, а відповідно, і кримінальну відповідальність особи, яка об'єктивно перевищила межі необхідної оборони.

При вирішенні питання про існування чи відсутність ознак перевищення меж необхідної оборони суди повинні враховувати ті обставини, що у випадку сильного душевного хвилювання, страху, переляку, які викликані нападом, його раптовістю, особа, яка оборонялась, не завжди в стані точно уявити характер небезпеки і вибрати засоби захисту, що може викликати більш тяжкі наслідки, за які вона не може нести відповідальність.

Оскільки фізіологічний афект – це особливий психічний стан, існування якого потребує спеціальних знань, тоді для його виявлення необхідно призначити судово-психологічну або

комплексну судово-психіатричну експертизу. Дослідження інтенсивності, тривалості і механізму стану афекту методами зазначених експертиз забезпечать наукову обґрунтованість і достовірність висновків попереднього розслідування.

Отже, автор вважає, що при афекті того, хто обороняється, при необхідній обороні зміст психічного ставлення його до наслідків, які настали, внаслідок оборонних дій виключає можливість існування умислу. В стані афекту страху чи переляку особа, яка обороняється, передбачає те, що вона бажає, тобто те, що входить в мету її оборонних дій, а стже, не передбачає настання наслідків і не може їх передбачити. Наш погляд ст.36 КК України „Необхідна оборона” необхідно доповнити частинною наступного змісту: „Перевищення меж необхідної оборони внаслідок страху, переляку чи під впливом афекту виключає кримінальну відповідальність”.

Література

1. Аверменко О.О. Питання кваліфікації умисного вбивства, вчиненого одночасно при перевищенні меж необхідної оборони та у стані сильного душевного хвилювання // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2003. – № 3-4. – С.226-230.

2. Колмакова Г. Нужно ли понятие превышения пределов необходимой обороны? // Законность. - 1994. - №11. – С.17.

3. Сташис В.В. Ответственность за умышленное убийство, совершенное в состоянии сильного душевного волнения. // Проблемы социалистической законности. – Вып.1. – X. - 1976. – С.91-92.

4. Тарарухин С.А. Квалификация преступлений в следственной и судебной практике. К.: Юриком. - 1995. – С.167-168.

В. В. Гутник,
студент V курсу

Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого

Кримінально-процесуальний механізм притягнення суддів до кримінальної відповідальності

Зважаючи на роль судової влади у суспільстві та враховуючи положення абзацу 2 пункту 1.3 Рішення Конституційного Суду України №19-рп/2004 від 01.12.2004 (справа про незалежність суддів як складову їхнього статусу), відповідно до якого не допускається зниження рівня гарантій незалежності і недоторканності суддів в разі прийняття нових законів або внесення змін до чинних законів, пропонуємо в діюче законодавство внести ряд змін з метою підвищення гарантій незалежності суддів та одночасного покращення механізму притягнення їх до кримінальної відповідальності.

1. Необхідно передбачити особливий порядок притягнення суддів до кримінальної відповідальності, який повинен бути аналогічним порядку затримання та арешту судді.

Особливим порядком притягнення до кримінальної відповідальності володіють народні депутати України. Так, згідно ч.1 ст.27 Закону України «Про статус народного депутата України» народний депутат не може бути без згоди Верховної Ради України притягнутий до кримінальної відповідальності, затриманий чи заарештований.

Зазначимо, що притягнення суддів до такої відповідальності в загальному порядку може завдати значної шкоди правосуддю, і як наслідок суспільству в цілому, оскільки діяльність суддів нерідко пов'язана з перевіркою правильності рішень, прийнятих правоохоронними органами, до компетенції яких належить вирішення питання про кримінальну відповідальність громадян. При цьому, як наголошує Конституційний Суд України у своєму рішенні від 27.10.1999 року №9-рп/99, притягнення до кримінальної відповідальності, як стадія кримінального переслідування, починається з моменту пред'явлення особі обвинувачення у вчиненні злочину. А кримінальна відповідальність настає з моменту набрання законної сили обвинувальним вироком суду[1, 71].

2. Виникає питання, який орган повинен давати згоду на притягнення до кримінальної відповідальності, затримання чи арешт судді. Вважаємо, що згоду на притягнення до кримінальної відповідальності повинен давати орган судової влади, а не Верховна Рада України, яка згідно з ст. 75 Конституції України є єдиним законодавчим органом в Україні.

Крім того, Верховна Рада України працює сесійно. Чергові сесії Верховної Ради починаються першого вівторка лютого і першого вівторка вересня кожного року, а завершуються відповідно не пізніше як за 45 та 10 днів до початку наступної сесії (ч.1 ст. 10 Регламенту ВРУ). За таких умов, якщо необхідно притягти суддю до кримінальної відповідальності, а народні депутати “на канікулах” слідчому нічого іншого не залишається, як чекати відкриття чергової сесії Верховної Ради. А як